

Smittevern i tannlegepraksis

§ 1 Pasientenes helse

En tannleges oppgave er innenfor sitt fagområde å ivareta sine pasienters helse. Hensynet til pasienten må være overordnet andre hensyn.

§ 2 Ajourført kunnskap

En tannlege skal utføre sitt yrke slik det ifølge vitenskap og erfaring er ønskelig. Tannlegen skal vedlikeholde og fornye sine kunnskaper og plikter å følge NTFs regler for obligatorisk etterutdanning.

Tannlegen skal gjøre seg kjent med og følge lover og bestemmelser som gjelder for yrkesutøvelsen.

Vi tannleger vet at våre klinikker regnes som høyrisikovirksomheter med tanke på smittefare. Vi behandler et stort antall pasienter daglig på våre arbeidsplasser, og alt instrumentarium vi benytter oss av, krever at rengjøring og sterilisering utføres på forskriftsmessig måte. Vi må unngå at våre pasienter blir påført infeksjoner som kan gi dem tilleggsplager og unødige plager.

I våre etiske regler står det konkret at vi er forpliktet til å ivareta våre pasienters helse, og at vi skal gjøre oss kjent med lover og bestemmelser. Vi er med andre ord forpliktet ved lov til å forebygge infeksjoner hos pasienter, kolleger og oss selv.

Kravet til skjerpet smittevern kom for alvor med HIV-epidemien. Viruset ble påvist tidlig på 1980-tallet. Norske tannleger måtte ta smittevern på alvor. Det ble utarbeidet nye retningslinjer for smittevern, og hygieneplan for Odontologisk universitetsklinikk ble utgitt første gang i 1982. Hygieneplanen er revurdert flere ganger etter dette.

I en av de senere utgavene står det at «det er mange eksempler på sykdommer som har smittet fra pasient til behandlende tannhelsepersonell og omvendt,

men smitteoverføring mellom pasienter i tannlegepraksis er vanskelig å dokumentere».

Alle klinikker skal ha en hygieneplan, slik at de valgene vi tar bygger på solide kunnskaper om smittevern.

Ingen klinikker skal nekte å behandle HIV-positive pasienter, våre valg skal ikke bygge på manglende kunnskap.

Før HIV-epidemien var engstelsen stor for hepatittviruset, og det var en kjent sak at tannhelsepersonell kunne være en meget smitteutsatt gruppe.

Med HB-vaksinen, som ble alminnelig tilgjengelig midt på 1980-tallet, er den reelle faren for hepatittsmitte i vanlig odontologisk praksis nå minimal. Det finnes en mengde mikrober som kan være potensielle smittekilder, f.eks. MRSA.

MRSA er en samlebetegnelse for en gruppe stafylokokker som er resistente mot antibiotika. Har vi pasienter med kjent MRSA gjelder ved tannbehandling basale smittevernrutiner. Det foreligger ikke holdepunkter for at tannhelsepersonell som er bærere av MRSA representerer smittefare for pasientene så lenge rutinene følges.

Vi ser økt innvandring. Noen velger å få utført tannbehandling i utlandet. Vi reiser mye. Vårt overordnede behandlingsprinsipp er at alle pasienter skal behandles likt. Alle pasienter skal fylle ut helseskjema, dette er viktig for å gi pasienten en trygg behandling.

For å kunne behandle alle likt må våre basale smittevernrutiner være på plass. Det vil si at det tas forholdsregler for å hindre smitteoverføring fra person til person eller mellom kontaminert flate og instrument. Bruk av hansker, briller, munnbind og god håndhygiene er en forutsetning.

Vi har, som tannleger, i flere tiår forholdt oss til ulike smittefarer. Vi har gjennom god deltagelse på kurs og gode rutiner fått nødvendig kunnskap om hvordan vi kontrollerer våre vaske-maskiner og autoklaver. Vårt hjelpepersonell får opplæring i hvordan gode smittevernrutiner utføres ved korrekt behandling av roterende instrumenter, at alt engangsutstyr skiftes mellom hver pasient og at kildesortering av alt avfall utføres på korrekt måte. På denne måten sørger vi for at våre klinikker tilbyr våre pasienter trygg tannbehandling, vi minimerer risikoen for smitteoverføring mellom pasient og tannhelsepersonell eller kryss-smitte mellom pasienter.

Oppdatering av kunnskap for tannhelsepersonell er alltid viktig, kanskje særlig på dette området. Under tannlegeforeningen.no/Profesjon og fag/Faglige råd, finnes et eget avsnitt om smittevern. Gode kurs finnes på nettet, ikke minst foreningens eget TANK-kurs om smittevern som finnes på tannlegeforeningen.no/Kurs og utdanning/Nettbaserte kurs. I tillegg har kompetansesenter Øst, tkost.no/for tannhelsepersonell/Fag/E-læring, også smittevern på menyen.

Kontroll av retningslinjer og prosedyrer hører inn under Helsetilsynet i det enkelte fylket. Kontroller av tannklinikker utføres sjelden. Det kan være interessant å merke seg at veterinærklinikken blir kontrollert relativt ofte, men her utføres kontrollene av mattilsynet.

Men godt smittevernarbeid ivaretar vi pasientenes og vår egen helse.

*Lise Kiil og Maria E. Alvenes
NTFs råd for tannlegeetik*